

Ôn tập và kiểm tra phần tiếng Việt

Lý thuyết văn 8

Lý thuyết Ngữ văn 8: Ôn tập và kiểm tra phần tiếng Việt được chúng tôi sưu tầm và tổng hợp gồm lý thuyết và bài tập vận dụng nhằm giúp ích cho các bạn học sinh cùng quý thầy cô tham khảo để giảng dạy và học tập tốt **Ngữ văn lớp 8**. Mời các bạn tham khảo chuẩn bị tốt cho bài giảng sắp tới đây.

Bài: Ôn tập và kiểm tra phần tiếng Việt

I. Kiểu câu: nghi vấn, cầu khiến, cảm thán, trần thuật, phủ định

II. Hành động nói

III. Lựa chọn trật tự từ trong câu

I. Kiểu câu: nghi vấn, cầu khiến, cảm thán, trần thuật, phủ định

Bài 1: Đọc đoạn văn sau và trả lời câu hỏi

Nghĩa của từ “cũng”

Cô giáo phàn nàn với mẹ của một học sinh:

- *Cháu nhà chị hôm nay nộp bài kiểm tra của bạn.*
- *Thế thì đáng buồn quá! Nhưng làm sao chị biết cháu đã nộp bài của bạn ạ?*
- *Thưa chị, bài của cháu và bài của bạn ngồi cạnh cháu có những lỗi giống hệt nhau.*

Bà mẹ thắc mắc:

- *Nhưng cũng có thể là bạn cháu nộp bài của cháu?*
- *Không đâu! Đề bài có câu hỏi thế này: “Em hãy cho biết đại từ là gì?”*
- *Bạn cháu trả lời: “Em không biết.” Còn bạn cháu thì trả lời: “Em cũng không biết.”*

a) Tìm trong mẫu chuyện trên một câu trần thuật, một câu nghi vấn, một cảm thán.

b) Nêu những dấu hiệu của mỗi câu nói trên.

Hướng dẫn làm bài

- **Câu trần thuật:** *Cháu nhà chị hôm nay nộp bài kiểm tra của bạn – Dùng để thông báo*
- **Câu cảm thán:** *Thế thì đáng buồn quá!* – Bộc lộ cảm xúc, có dấu chấm than và từ cảm thán “quá”
- **Câu nghi vấn:** *Nhưng làm sao chị biết cháu đã nộp bài của bạn ạ? – Dùng để hỏi lí do, có từ nghi vấn “làm sao” và dấu hỏi chấm.*

Bài 2: Cho ví dụ sau và trả lời câu hỏi

Bà Hai bỗng lại cất tiếng:

– *Thầy nó ngủ rồi ư? Dậy tôi bảo cái này đã.*

Ông Hai bật ngóc đầu dậy, giơ tay trở lên nhà trên, ông sít hai hàm răng lại mà nghiêng:

– *Im! Khổ lắm! Nó mà nghe thấy lại không ra cái gì bây giờ.*

(Kim Lân)

Trong những câu trên, câu nào là câu trần thuật, câu nào là câu nghi vấn, câu nào là câu cầu khiến, câu nào là câu cảm thán?

Hướng dẫn làm bài

- **Câu trần thuật:** *Bà Hai bỗng lại cất tiếng. Ông Hai bật ngóc đầu dậy, giơ tay trở lên nhà trên, ông sít hai hàm răng lại mà nghiêng. Nó mà nghe thấy lại không ra cái gì bây giờ.*
- **Câu nghi vấn:** *Thầy nó ngủ rồi ư?*

- **Câu cầu khiến:** *Dậy tôi bảo cái này đã. Im!*

- **Câu cảm thán:** *Khổ lắm*

Bài 3: Cho các câu sau, hãy cho biết đó là kiểu câu gì? Tác dụng của kiểu câu ấy?

- a. Sao cậu lười học thế?
- b. Hãy gọi người hàng hành vào cho ta!
- c. Bác có thể cho cháu ngồi nhờ một lát được không ạ?
- d. Cậu không làm thì ai làm đây?
- e. Có phá hết các vòng vây đi không?
- f. Hắn vừa đi vừa chửi.
- g. Mẹ kiếp!
- h. Thế có phí rượu không? Thế thì có khổ hắn không?
- i. Tức thật!

Hướng dẫn làm bài

Ví dụ	Kiểu câu	Tác dụng
a. Sao cậu lười học thế?	Nghi vấn	Khắc định
b.Hãy gọi người hàng hành vào cho ta	Câu khiến	Ra lệnh
c.Bác có thể cho cháu ngồi nhờ một lát được không ạ ?	Nghi vấn	Nhờ vả
d. Cậu không làm thì ai làm đây?	Nghi vấn	Phủ định và khẳng định
e.Có phá hết các vòng vây đi không?	Nghi vấn	Ra lệnh
f. Hắn vừa đi vừa chửi.	Trần thuật	Kể
g.Mẹ kiếp!	Cảm thán	Bộc lộ cảm xúc tức giận
h.Thế có phí rượu không? Thế thì có khổ hắn không?	Nghi vấn	Bộc lộ cảm xúc
i.Tức thật!	Cảm thán	Bộc lộ cảm xúc tức giận

Bài 4: Cho biết mỗi câu sau đây, thuộc kiểu câu gì?

Hồ Chí Minh sinh năm 1890 mất năm 1969. (1) Người cả đời vì nước vì dân cho tất cả dành tặng cho nhân dân (2). Trong buổi nói chuyện tại buổi lễ khai mạc trường Đại học nhân dân Việt Nam năm 1955 Người nói: "Nhiệm vụ của thanh niên không phải là đòi hỏi nước nhà đã cho mình những gì, mà phải tự hỏi mình đã làm gì cho nước nhà?(2) Mình phải làm thế nào cho ích nước, lợi nhà nhiều hơn?(3). Mình đã vì lợi ích nước nhà mà hy sinh, phấn đấu đến chừng nào?... (4) "Hồ Chí Minh đã mang lại chỗ nước nhà kho tàng muôn vàn điều hay(5).Có người nói:Bác đã ra đi rồi(6). Không! (7) Bác vẫn sống,sống mãi trong lòng chúng ta là điểm sáng mãi trên bầu trời muôn ngàn tinh tú kia..(8) Ôi bác hồ là niềm tự hào của dân tộc ta (9)

Hướng dẫn làm bài

- Câu nghi vấn:4
- Câu cầu khiến: 2, 3
- Câu trần thuật:1, 5, 8, 6
- Câu phủ định:7
- Câu cảm thán: 9.

II. Hành động nói

Hãy cho biết tác dụng hành động nói của các câu đã cho sau đây:

- Vào giờ ra chơi, cô giáo đang chấm bài, Lan bước đến bên cô và nói:(1)
- Thưa cô, em có chuyện này muốn hỏi cô ạ. (2)
Cô ngóảnh lại, mỉm cười:(3)

- Em có gì muốn hỏi cô sao?(4)

Lan túng đáp:(5)

- Dạ thưa cô, bài toán này khó quá! (6) Cô có thể hướng dẫn cách làm cho em được không ạ (7)

- Được rồi, chút nữa cô sẽ hướng dẫn em.(8)

Lan reo lên:(9)

- Ôi, Hay quá! (10). Em cảm ơn cô. (11)

- Bây giờ em về chỗ ngồi đi.(12)

Lan hớn hờ trả lời: (13)

- Vâng ạ.(14)

Hướng dẫn làm bài

+ Dùng để điều khiển - cầu khiến: 12

+ Dùng để bộc lộ cảm xúc: 6, 10

+ Dùng để hỏi: 4, 7

+ Dùng để trình bày: 1, 2, 3, 5, 8, 9, 11, 13, 14.

III. Lựa chọn trật tự từ trong câu

1. Hãy cho biết tác dụng của trật tự từ sau:

Trong đầm gì đẹp bằng sen

Lá xanh, bông trắng lại chen nhị vàng

Nhị vàng, bông trắng, lá xanh

Gần bùn mà chẳng hôi tanh mùi bùn

Hướng dẫn làm bài

Dùng để nhấn mạnh vẻ đẹp của hoa sen và ẩn dụ cho phẩm chất tốt đẹp của con người dù trong môi trường không tốt

2. So sánh hai cách viết sau:

a. A! Con biết rồi! Không phải chè, cám mà! ***Cám nấu mà bu bảo là chè.***

b. A! Con biết rồi! Không phải chè, cám mà! ***Bu bảo cám là chè.***

Hướng dẫn làm bài

a. Thể hiện thái độ trách móc, than vãn.

b. Thể hiện sự phát hiện mới

Với nội dung bài Ôn tập và kiểm tra phần tiếng Việt các bạn học sinh cùng quý thầy cô cần nắm vững kiến thức về định nghĩa, mục đích, cấu trúc của các kiểu câu, lựa chọn trật tự từ trong câu...

Trên đây VnDoc đã giới thiệu nội dung bài lý thuyết Ngữ văn 8: [Ôn tập và kiểm tra phần tiếng Việt](#) cho các bạn tham khảo chuẩn bị cho bài học sắp tới. Ngoài ra các bạn có thể xem thêm chuyên mục [Lý thuyết môn Ngữ Văn 8](#), [Soạn bài lớp 8](#), [Văn mẫu lớp 8](#), [Giải Vở bài tập Ngữ Văn 8](#), [Soạn văn 8 siêu ngắn](#). Mời các em học sinh, các thầy cô cùng các bậc phụ huynh tham khảo.